

קהילה

יש חיים אחרי הגירושין
בילי בסרגליק 23.07.2009

שנים רבות חוקרת ד"ר דניאלה קידר את נושא הנשים המתגרשות. לאחרונה הוציאה את הספר "יש חיים אחרי הגירושין" - ספר עזרה עצמית המיועד לסייע לנשים הנמצאות בתהליך פרידה מבן זוגן זרעיו הראשונים של הספר "יש חיים אחרי הגירושין" – ספר לעזרה עצמית בהוצאת "פרדס", שכתבה ד"ר דניאלה קידר נטמנו כאשר עבדה כעובדת סוציאלית במחלקה לשירותים חברתיים ברמת השרון, שם טיפלה בעשרות נשים שחוו קושי בזוגיות והיו בתהליכי פירוד וגירושין. "זרעים אלו", היא כותבת בספרה שיצא החודש לאור, "התפתחו בעקבות התעמקותי במחקרים חדשניים שערכתי, בנושא השינויים המתרחשים ברשתותיהם החברתיות של נשים וגברים גרושים".

לצורכי המחקרים שיצרה **ד"ר קידר**, אלמנה ואם לבת תושבת רמת השרון, היא שוחחה עם עשרות נשים, גם מרמת השרון, ששיתפו אותה בכנות בסיפורי חייהן, ובחוויות הקשות מיחסי הזוגיות שהן ניהלו ומנהלות בנישואין הגרושים שלהן. היא הבינה שנשים רבות חוששות מהצפוי להן בעתיד המעורפל בלי הבעל המוכר. לכן גמלה בה החלטה, שעליה לכתוב ספר עזרה עצמית ולסייע לנשים הנמצאות בתהליך פרידה מבן זוגן, שכן חשה שהן זקוקות לתמיכה, עזרה והכוונה.

בספרה היא משרטטת פרופיל של המשפחה בישראל של שנות ה-2000. היא מציינת שישראל היא חברה משפחתית יותר ממרבית החברות המערביות, הישראלים נישאים בשיעור גבוה יותר, מביאים לעולם יותר ילדים ומתגרשים בשיעור נמוך יותר מאשר בארצות אחרות. גם שיעור המשפחות בעלות סגנון חיים אלטרנטיבי כמו משפחות חד הוריות, חד מיניות או כאלו החיים יחדיו ללא נישואין, היא כותבת, עדיין נמוך בהשוואה לאוכלוסיות של מדינות מערביות אחרות. מצד שני היא אומרת, היום יותר מבעבר נמצאים הגירושין במגמת עליה מתמדת וממדיה בארץ קרובים למדינות אשר מעבר לים.

בספר היא מסבירה, מפרטת ונותנת עצות, איך ומה לעשות בתהליך גירושין ולאחריו. למעשה הטיפ הגדול ביותר עליו צריך לשים דגש לטעמה, הוא לרכוש חברים והרבה. חברים יתנו את המקפצה הגדולה ביותר לשינוי, לצמיחה, לתמיכה ולהכרת בן זוג פוטנציאלי חדש, וכמובן יציאה מהבדידות והלבד. קידר היא עובדת סוציאלית קלינית הנושאת בשלושה תארים בעבודה סוציאלית. הייחודיות של מחקרה היא בדיקה מעמיקה של רשתות חברתיות של נשים גרושות ואיך מיצרים לכן כזו, שכן אמונתה אומרת שרשתות חברתיות הן המפתח לבניית חיים חדשים טובים והחזרת שליטה לחיים שהתפרקו כתוצאה מהתהליך של פירוד המשפחה.

הגישה שלה לחיים שאחרי הגירושין היא אופטימית. "גירושין" זה לא הגירוש מגן העדן", היא אומרת, "זה לא עונש. אני מזמינה את הקוראת לצאת למסע מרתק אל תוך עצמה. אל הכרת הרשת החברתית שלה ועשיית סדר בבלגן הרגשי והתמקדות ברשת החברתית, כי נשים כשהן מתגרשות יוצאות נפסדות בתחום החברתי".

מדוע נעלמים חברים של האישה בעת גירושין?

"מהסיבה שהיא לבד וללא בן זוג זה מאד לא נוח' לפעילות של חבורת זוגות שהייתה רגילה להיות חלק מהן. פעמים רבות הבעלים חוששים שהיא תהיה חברה של בת הזוג שלהן כי היא כעת על תקן של רווקה הוללת עם סיפורים מעניינים ומפתים על רווקותה החדשה. פעמים רבות החברים הם החברים של הבעל, זה עדיין לצערנו בגלל המיצוב הכלכלי והתעסוקתי של גברים.

"הרבה פעמים זה בגלל כדאיות הקשר. עם מי יותר כדאי להישאר בקשר? עם הגבר הגרוש או האישה הגרושה? שיקולי רווח והפסד. לכן חברים רבים מעדיפים להישאר בקשר עם הגבר מבחינה כלכלית תעסוקתית כי הוא 'שווה' יותר מבחינת החברה. לעיתים זה גם מהחשש של האנשים שיהיה להם צורך לעזור לאישה כי היא לבד זה לא נוח. לעתים, רחוקות יותר, הנשים הגרושות מעדיפות להתרחק".

רוב הגירושין נעשים ביוזמת האישה. מדוע נשים מעדיפות להתגרש כשרע להן, וגברים, עדיין, מעדיפים להישאר במערכת היחסים למרות שגם להם היא לא טובה?

"פעמים רבות נשים גוררות נישואין רעים למרות שהן יודעות כבר שנים רבות שהנישואין האלו לא טובים עבורן. החששות שלהן הן מהסיבות הכלכליות, המגורים, מה יהיה עם הילדים וזה לא נכון. ילדים צריכים בית טוב, עדיף בית שקט עם הורה אחד על פני זוגיות קשה. בלית ברירה כאשר הנשים כבר לא יכולות לשאת עוד אז הן עוזבות וזה לעיתים בסביבות גיל 50 לכן, אני מוצאת נשים רבות בגילאים בוגרים יותר שרק כעת נזכרו להתגרש.

"נשים מתגרשות בדרך כלל, בגלל שהן מרגישות שהן גדלו והתפתחו לכיוון אחר וכן הזוג כבר לא עונה על צורכיהן יותר. נשים גם עוזבות על רקע של בגידות. הן לא סולחות על בגידות כפי שיש נטייה לחשוב. במיוחד אם מדובר באישה חזקה. גברים פחות רוצים להתגרש כי זה נוח להם הסיודור הזה של אישה בבית וריגוש בחוץ. בעוד האישה חושבת למה שאמשיך לכבס לז? הגבר חושב למה שהיא לא תמשיך לכבס לי? נשים גם יותר מתגרשות היום כי החברה נותנת יותר לגיטימציה בתקופת חיים זו".

בכל זאת ישנם גם גברים, המבקשים לסיים את המערכת

"גברים הרבה פחות מבקשים את הגירושין. גם כשהוא בוגד הוא לא רוצה את פירוק השותפות כי זה גם נזק כלכלי עבורו. ככה גם הוא חושב שנשמרת לו המשפחתיות, הבית והמשפחה המורחבת והוא נשאר. הוא ממילא יכול לבלות "שעות נוספות" בעבודה והוא יחשוב שהוא מרוויח משני העולמות. רק כאשר התאהב עד כלות או שממש לא יכול לסבול יותר להיות עם אשתו - הוא ילך".

שתפי אותנו במידע שאספת והתובנות שהגעת אליהן בכל המחקרים ובזמן כתיבת הספר. אישה מתגרשת, מה עליה לעשות?

"לעשות סדר בבלגן. להיערך בכל המובנים. בהיבט הרגשי, כלכלי, חוקי, בהיבט החברתי ועם הילדים. היא צריכה לקבל מידע, להחליט מה הדרך הנכונה, במיוחד עם עצמה חבר או איש מקצוע. צריכה לדעת שזה לוקח בערך כשנתיים כל העניין הזה. במהלך הזמן הזה יכול להגיע דיכאון, ייאוש, אשמה ועיבוד הדברים. אבל אחרי הזמן הזה לערך היא תצא לחיים חדשים. ניתן לייצר רשת חברתית שדרכה תתעצם ותצמח ותכיר אנשים וגם בן זוג חדש, אם תרצה.

"סקרי במחשבתך את רשת החברים שלך. ודאי מי מהחברים יכול לענות על כל אחד מהצרכים שלך כיום: זה מי מתאים לשיחת נפש, מי מתאים להתייעצות בענייני הילדים, לדיון בבעיות העבודה או איזה רכב לרכוש, איזו קופת גמל טובה יותר, ובהתאם לכך פני אל כל אחד מהם בעת הצורך. לעיתים המערכת החברתית ומשפחת המוצא שלך מהווים מעין תחליף לבן הזוג וממלאים באופן חלקי את החלל שהותיר, בעיקר בתקופת המשבר והבלבול הראשוני".